

P. Buzogány Árpád

Egy polc, egy kabát és a hóvirág illata

Éjjel egy halk suppanás hallatszott, Mazsola megébredt és fejét fölemelve hallgatózott. Csend volt. Nem tudta elképzelni, mi lehetett. Felkelt, villanyt gyújtott. Az ajtó melletti polc, aminek két bütyjére stilizált csikót faragott a mester, félszegen lógott, egyik felével a konnektorra ereszkedve, az alsó polcon a könyvek, másikon a rádió és más apróságok éppen leesni készültek. Óvatosan emelte meg a polcot, nem is esett le semmi róla, de akkor jött rá, hogy így hiába tartja, csak el kell engednie, hogy valamivel visszapockolja. Lassan visszaengedte, és tanácstalanul állt mellette. Mi van olyan ebben a kis lakásban, amivel reggelig kitámasztja? Mert szeget verni a falba éjnek idején nem állhat neki, a szomszéd mit is szólna? Eszébe jutott, hogy van egy lécdarab, ami az íróasztal fiókját tartotta, de a csavarozástól elrepedt és ki kellett cserélnie, az a lécdarab valahol a kamrában lehet.

Meg is találta, örömmel nyugtázta, halvány mosollyal, milyen jó, hogy akkor nem dobta ki, erre jó legalább. A súlyos íróasztalt közel húzta, a polcot, amelyik egyetlen szegen lógott, újból megemelte, és alulról kitámasztotta. A siker jóleső érzése tükröződött arcán, gyöngéden markába húzta a polc széleiről az apró valoklatdarabokat, és a szemébe dobta.

Ekkor nézte meg az órát: háromnegyed három múlt két perccel. Eloltotta a villanyt, kibámult a kis ablakon, a tetők fölött csillagok látszottak. Jó idő lesz – gondolta, és visszafeküdt. A paplant az orráig felhúzta, lazán elnyúlt, de csöppet sem volt álmos, kis idő múlva a másnapi tennivalóit leltározta magában. Kenyeret és kenőszajtot, mustárt kell vennie, megkeresni a könyvtárban azt a cikket, amiről a múltkor a kávézóban beszélgettek, és azóta halogatja, hogy előkeresi. Ha jó idő lesz reggel, nem a vastag kabátot veszi fel, hanem a szürkéskéket, ami csak a derekáig ér.

Kabátot kellene venni, azt is jó ideje halogatja, mert végig kell járni pár üzletet, szétnézni, mit lehet kapni és mennyiért, bár ha valami kedvére valót talál, úgymint megveszi, szóval azt veszi meg, talán fölösleges is a nézelődés. Láta magát az egyik üzletben, a függönnyel elkerített próbafülkében, amint nézegeti magát a tükörben. Egy nagyobb műanyag szatyorba belefér egy ilyen vékonyabb kabát, a másikban viszi majd a kenyeret meg egyéb apróságot.

Ebből alvás nem lesz — sóhajtott. Felkelt és a válltáskájába pénzt tett a fiókból, félhavi fizetését, az csak elég lesz, olyan nagyon drága kabátot nem is akar ő venni.

Az óracsengetésre ébredt meg, rég nem volt ilyen, most már kelni kell, pedig de jó lenne még egyet aludni, egy szabadnapot megérne... Ha nem megy be

---

---

munkába, azt gondolják, beteg vagy valami baja esett, hát jobb, ha felkel... elégé nehezére esett most. Hamar mosakodott, evett, tüzórait csomagolt, és ahogy az órát nézte, a szokásosnál is hamarabb indult el pár perccel.

Lassan telt a nap, pedig kellemes, napos idő volt, március eleji langyossággal, egy cetlire felírta az összes elrendeznivalót, ami eszébe jutott, bár tudta, hogy annak nagyobb részét nem most fogja elintézni. Délben gondolkodás nélkül az áruháza felé kanyarodott. Kabátot látott eleget, de egyik sem tetszett. Vagy a színe, vagy a szabása, már arra gondolt, talán öntudatlanul keresi a kifogásokat. Egyiknél csak annyi kivetnivalót talált, hogy a vékony cipzár műanyagból volt, ez nem tarthat sokáig... Kedvetlenül jött ki, foga közül köszönt a kiszolgálónőnek.

A cipős részleg! Rég nem nézett szét itt, igaz, máshol sem... Bement, és mindjárt látott is egy neki tetszőt, fordított bőrből. Még nézelődött, ráérősen, a fiatal kiszolgálólányt kedves mosollyal űzte vissza: majd szól, ha kell valami. Szólt volna is, de arra már sehol sem látta, a raktárból egy másik jött ki, magasabb és vastagabb combú, szerény mosolyú. Mire elmondta, hogy melyikből kellene kisebb szám, a lány már fejcsóválva, kissé művi sajnálkozással közölte, hogy azon a polcon ami van, az mind utolsó darab.

Sarkon fordult. Nem hagyja magát! Visszakerült oda, ahol először nézelődött, egy puha talpú sportos cipőt forgatott a kezében, aztán elszánta magát, kérte is. Hát nincsen szerencséje, mondta komolyan a kiszolgálólány, nincsen már kisebb, csak ekkora.

De hát ehhez evező kell — csúszott ki a száján, a lány jóízűen kacagott, együttérzően. Még kétszer is körbesétált, már a bőr félcipőket is megnézte mind, aztán halk köszönéssel, de némi megkönnyebbüléssel ment tovább. A kiszolgálólány utánanézett, de már faarccal.

Kint csepergett, pedig amikor bejött, még sütött a nap. Hogy milyen hamar... Esernyő nem volt nála, sietősen átment az utca túlsó oldalára és a központ felé indult. Másfél óra! Ennyit töltött az üzletben, szinte lehetetlen. Előhúzta zsebéből a délelőtti cetlit, átfutotta, szinte csak kötelességből, pár dolgot kell még vásárolni, kenyér, kenőcs, meg valami keksz vagy nápolyit. Vagy olajbogyót, ha kap, mert a múltkor sem volt.

Nem sokkal később degeszre tömött kistáskájával az oldalán lépett be a kávézóba. A gyenge fényt a vastagodó füst is megsűrte. Az ajtóval szembeni kis márványasztaltól idősödő, fehér szakállas férfi mosolyogva bólintott. Mazsola jóformán szét se nézett, odament, és az egyetlen üres szék mögött megállva kissé szertartásosan kérdezte, van-e egy szabad hely számára. A mosolygó férfi elegáns mozdulattal mutatott a székre:

— Foglald helyet.

Mazsola mindenkinek külön köszönt, a rövid hajú, ábrándos matrózra hasonlító fiatalembernek, meg a tömött, göndör szakállas másiknak, akinek blúzán zöld betűkkel azt írta: Minden nap Föld napja.

Rágyújtott és hallgatott egy darabig, hallgatta, miről beszélnek, amíg az idősebb férfi, kissé féloldalt tartott fejjel hozzá nem szólt:

— Nézz hátra is, nézz körül, ez a sok szép fiatal lány, azt hiszem, érted jött ma ide!

Mazsola mosolygott, de nem fordult hátra, az ablak felé fordult, a felhők mögül kiszabadult nap erőtlenül mosolygott rá a lányok helyett, akik vagy hangosan beszélgettek, vagy unatkozva szürcsölték üdítőjüket. Egyik-másik asztalon vízipipa állt, a fényes szopókát körbeadogatták és dohányfüstre nem is hasonlító illat szállt az asztalok felett.

Kávét kért, cukorral és tejjel hozták, amíg kavargatta, a finn kések acéljáról meg a hóvirág nem létező illatáról volt szó. Igen, a hóvirágnak kimondottan hóvirágillata helyett valami nyers zöldre emlékeztető szagra emlékezett.

A márványasztal sarkán a kis csokor hóvirág mintha arra várt volna, hogy valakinek ajándékba adják, attól függetlenül, hogy miben egyeznek meg: van-e illata, vagy nincsen.

A táskában olvadni kezd majd a vaj, szerencsére tasakban van, a cigarettakeresés ürügyén megigazította a műanyag tasakot

— Na, mit mutatsz? — kérdezte meg nem játszott kíváncsisággal a férfi mellette, nyakát nyújtva, az asztal fölé nézve.

— Semmit — saját hangját is fakónak érezte. Erre a száját is elhúzta.

A rövid hajú fiatalember felállt és elbúcsúzott, pár perc múlva Mazsola is a pulthoz ment fizetni.

— Már ilyen hamar? Nem is beszélgettünk — nézett a szemébe kissé megrovóan a férfi.

Mazsola mosolygott, és elbúcsúzott.

Kint hűvös volt, kabátján egészen felhúzta a cipzárt. Átment a túlsó oldalra. Az áruház ajtaja előtt, a járdát csaknem egészen elállva csapatnyi diáklány csivített, mint a fecskék. Néztek erre-arra. Várnak valakit, aki késik — mosolyodott el Mazsola —, biztosan nem egy lányt. Ahogy közeledett feléjük, a csoport mögül kalapos fiatalember tűnt fel.

— A kabát! — nézett nagyot Mazsola, szinte megállt. Éppen olyan kabát volt rajta, amilyent elképzelt magának. Kis gallérral, kapucni nélkül, cipzáros zsebekkel és fonnebb még két gombos zseb, egészen közel a vállaihoz, kékesszürke színű. Mire jobban megnézhetne volna, a férfi bement az üzletbe. Mazsola megállt, és várt egy keveset, mintha csak a zsebeiben keresne valamit, de a kabát nem tűnt fel a résen, ahol belátott az üzletbe. A lányok közül egyik félrehúzódott előre, egy másik pedig éppen kilépett arra a kis ösvényre, amit tulajdonképpen ők alakítottak ki, amikor körbeálltak. Egy-egy szemvillanás, mintha profi kémek vés-ték volna emlékezetükbe. Tovább, egy kapualjban egy kutya feküdt a fal tövében, amint Mazsola megállt, hogy meggyőződjön, nem sérült, törött lábú, észrevette, hogy a lányok még mindig bámulnak utána. Zavartan nézett körül, de senki nem volt a járdarészen körülötte.

A főtér keleti oldalán, a régi épületek előtt ment lefelé, szerette ezt a részt, főleg nyáron, amikor már az emeletes szálloda tetejéről süt vissza a nap. Nem sie-

---

---

tett, ráérősen nézelődött, közben sietős nők kopogtak végig a városháza előtti ár-
kád alatt, visszhangos igyekezetüket néha elnyomta egy-egy nagy személygépkocsiból
kidumogó hullám. Lennebb, a kávézó melletti elegáns ruháüzlet kirakatában
természetellenes testtartással meredt a semmibe a két próbababa. Egyiknek hi-
ányzik a bal karja könyöktől, mégis ott áll, mióta... Egy messzibb nagyvárosba
elkerült fiatal lány mondta rá, hogy mit is „üzen” ez a nőiséget természetellen-
esen helyettesítő báb: legyél olyan, mint én, ne legyen kezéd! Erről a bábról, amire
a másikhoz hasonlóan mindegyre új ruhát húznak, ez az életet faló lány jut eszé-
be, meg a vasúton innen, a tömbházak sarkánál levő hársfáról is, mert pár éve
azt újságolhatta ebből a városból a lánynak, hogy már virágzik a hársfa.

Az útkereszteződésnél, a ferences templomon túl jó ideig kellett várni, egy
percnél hosszabb időbe telik, amíg újra át lehet kelni. Közben a járda melletti
akácsort nézte, és egy pillanatra a háta mögé pillantott, mert magabiztos kopogás
ért véget mögötte, vastagon kifestett szemű, ruháiból szinte kipattanó diáklány
nézett csizmája orrára tettetett érdeklenséggel. A nyikorgásra fordult vissza, de
nem előttük, hanem messzi, a hídon fékezett és fordult keresztbe egy autó.
Míntha a „saját”, a nemrég máson látott kabát villant volna meg, gazdája termé-
szetellenes pózban, kalimpáló lábakkal tűnt el a híd vaskorlátján túl. Mazsola za-
vartan pislogott, a hihetetlenek tűnő villanásból azt rakhatta össze magában,
hogy az áhított kabátot viselő férfit egy autó nem elgázolta, hanem beledobta a
folyóba, szó szerint. A kékesszürke kabát gazdája vajon mikor kerülte őt el, hogy
már ott járt? És látta-e valaki az egészet? Mert alig hihető, hogy trükk lenne, film-
forgatás. A víz szintje méterekkel van a híd, az úttest alatt, a vízben egyszerűen
eltűnhet a férfi, főleg, ha magatehetetlen, sérült, összetört testű. Ki húzza ki? Ki
ugrik utána?

Mi lesz vele?!

A világos autó a hídon elkanyarodott és a másik sávon elindult visszafelé, az
erdészeti hivatal kerítése már el is takarta. Mazsola az előbb azt sorolta magában,
mit írt fel a cetlire elintéznivalóként, és abból mi maradt el. Eszébe jutott, de
csak most, a nyomorékul elbillent polc, ezt fel sem írta, mert hát erről biztos
nem feledkezik meg, de ugye mégis, a kékesszürke kabáttal egyszerre látta maga
előtt a polcot is. Csavaros szeget kell vennie, hogy pár centivel a régi helye mel-
lett újra felerősítse a polcot.

Miért nem állnak meg az emberek a hídon? Senki nem látta volna, mi történt,
vagy éppen most senki nem jár arra?

A másik utcában, már a folyó túlsó oldalán van barkácsbolt, ott vette a füg-
gönykarikákat is. Hátranézett, mert jobb oldalán is állt egy iskolástáskás gyerek.
Balra megkerülte őket és elindult jobbra, a kis mellékutcába.

A jelzőlámpa ekkor váltott zöldre, a lámpatesten a fény fehérén csillant, zöld
és fehér együtt, mint a hóvirág. Aminek valódi illata nincsen is... Szeme sarkából
látta, mert folyton a híd felé nézett. Nem fordult vissza, hanem aprópénzét mar-
kolta ki a zsebéből, hogy lássa, mennyije van.

Még senki sem jött a járdarészen a híd irányából, se ezen, se a másik oldalon.
Vesz egy kis tasak szeget, hosszabbakat, a többi megmarad, még szükség lehet rá.

A kamra ajtajára is felteszi a kis fogast, ami rég a szekrény aljában várta ezt a napot. Ezt a napot, amikor felcsavarozza. A kis fogas, amire sosem fog kékes-szürke kabátot akasztani.

Fülöp Lajos

Megjön a tél

Borús az ég
körös-körül, lassan havazni kezd.
Megjön a tél
nesztelenül, november elszelel.

Dermedt a csend.
A hó puhán a városra szitál,
fehér selyem
terül reánk, elsápad a világ.

Álmodnak most
erdők-mezők, a hallgatag hegyek,
kemény, fagyos
időben ők, akár az emberek.

Csupasz gallyat
cibál a szél, cikáz a cinke-raj...
Vigaszt fakaszt
konok remény: majd eljön a tavasz.

(1989)
